



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 481/2019-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť občianskeho združenia Spoločnosť ľudí dobrej vôle, Mäsiarska 425/13, Košice, zastúpeného advokátskou kanceláriou Lexpert, s. r. o., Horná 15, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Roman Dula, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 23/2018 a jeho trestným rozkazom z 25. júla 2019 a uznesením z 2. augusta 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť občianskeho združenia Spoločnosť ľudí dobrej vôle **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť občianskeho združenia Spoločnosť ľudí dobrej vôle, Mäsiarska 425/13, Košice (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietalo porušenie základného práva vlastniť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 23/2018 a jeho trestným rozkazom z 25. júla 2019 a uznesením z 2. augusta 2019.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 23/2018 trestným rozkazom z 25. júla 2019 uznal vinnou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odsúdená“) zo spáchania zločinu poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. b) a ods. 5 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za ktorý ju odsúdil na trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov s podmieneným odložením jeho výkonu na skúšobnú dobu jedného roka. Zároveň okresný súd zaviazal odsúdenú zaplatiť sťažovateľovi ako poškodenému riadne a včas uplatnenú náhradu škody, ktorú mu trestným činom spôsobil.

3. Na základe odporu podaného sťažovateľom okresný súd uznesením sp. zn. 1 T 23/2018 z 2. augusta 2019 podľa § 355 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný

poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zrušil trestný rozkaz sp. zn. 1 T 23/2018 z 25. júla 2019 vo výroku o náhrade škody a poškodeného sťažovateľa odkázal s nárokom na jej náhradu na civilný proces. Výrok o vine a treste už uvedeného trestného rozkazu ostal nedotknutý.

4. K porušeniu sťažovateľom označených práv malo podľa jeho slov dôjsť predovšetkým tým, že okresný súd prekvapivo vo veci vydal trestný rozkaz, ktorý z dôvodu začatého hlavného pojednávania byť vydaný nemohol. Okresný súd takisto nerešpektoval rovné postavenie strán v konaní pred súdom, pričom znevýhodňoval sťažovateľa, nabúral právnu istotu a legitímne očakávania sťažovateľa nerešpektovaním judikatúry a tiež zásadným vybočením pri ukladaní sankcií, čím v konečnom dôsledku zmaril možnosť sťažovateľa na dosiahnutie odškodnenia od odsúdenej.

5. Sťažovateľ ozrejmil, že skutok, pre ktorý bola odsúdená trestne stíhaná, sa týkal nehnuteľnosti, ktorej podiel vo výške jednej štvrtiny od odsúdenej kúpil. Rozsudkom okresného súdu č. k. 25 C 41/2006-79 zo 4. júna 2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 272/2009-113 z 26. októbra 2010 bolo určené, že *„Zmluva o prevode nehnuteľnosti zo dňa 26.09.2003 uzatvorená medzi obvinenou a sťažovateľom je neplatná, a to v dôsledku porušenia práv týkajúcich sa predkupného práva zo strany obvinenej.“*. Po určení neplatnosti kúpnej zmluvy odsúdená nielenže kúpnu cenu sťažovateľovi nevrátila, ale vo vzťahu k jej vrátenému spoluvlastníckemu podielu urobila viaceré právne úkony, v dôsledku ktorých sa zmenil jeho majiteľ, a tým sťažovateľ stratil možnosť uspokojenia svojho nároku na vrátenie kúpnej ceny, pretože odsúdená žiadnym iným oficiálnym majetkom nedisponuje.

6. Po podaní obžaloby prokurátorom Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 3 Pv 338/15/8802-46 okresnému súdu 4. apríla 2018 bola uvedená trestná vec pridelená ako zákonnému sudcovi [REDAKOVANÉ] a „následne bol vytvorený senát, kde prísediacimi boli [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]“.

7. Pretože sudca okresného súdu [REDAKOVANÉ] bol v priebehu označeného trestného konania preložený na súd vyššieho stupňa, došlo k prideleniu tejto veci sudcovi [REDAKOVANÉ], ktorý 25. júla 2018 podľa sťažovateľa „prekvapivo“ vydal ústavnou sťažnosťou napadnutý trestný rozkaz a následne aj napadnuté uznesenie, ktoré sťažovateľ spochybňuje z hľadiska procesu ich vydania a doručovania, a vzbudil v ňom presvedčenie, že *«k nemu došlo na základe neoficiálnej dohody sudcu, prokurátora a obvinenej, resp. osôb, ktoré sa za obvinenú „prihovorili“»*.

8. Prekvapivosť trestného rozkazu je podľa sťažovateľa spôsobená tým, že k jeho vydaniu došlo bez akéhokoľvek upozornenia na možnosť takéhoto postupu, a vo veci už bolo nariadených viacero termínov hlavného pojednávania, o začatí ktorého svedčí aj zápisnica zo 14. júna 2018. Sťažovateľ legitímne očakával, že v nastavenom procese sa bude pokračovať a v rámci hlavného pojednávania bude mať možnosť uplatňovať svoje práva, vyjadrovať sa k veci, predkladať dôkazy a byť prítomný pri dokazovaní a upozorňovať na súvisiace skutočnosti. Tieto očakávania vychádzali najmä z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tz 130/74, v zmysle ktorého vydanie trestného rozkazu neprichádza do úvahy po začatí hlavného pojednávania (§ 255 ods. 1 Trestného poriadku). Takýmto postupom boli zásadným spôsobom porušené aj základné zásady vo vzťahu k sťažovateľovi, vyplývajúce z ustanovenia § 2 ods. 21 Trestného poriadku, podľa ktorého súd je povinný v priebehu celého trestného konania umožniť poškodenému plné uplatnenie jeho práv, o ktorých ho treba riadne, vhodným spôsobom a zrozumiteľne poučiť. Trestné konanie sa musí viesť s potrebnou ohľaduplnosťou k poškodenému. Aj týmto postupom bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivý proces.

9. Podľa názoru sťažovateľa neboli všetky súvislosti skutkového stavu spoľahlivo preukázané vykonanými dôkazmi, čo potvrdzuje aj fakt, že okresná prokuratúra, ako aj obhajoba navrhovala vykonať ďalšie dokazovanie. Nebol tak naplnený jeden zo základných predpokladov pre vydanie trestného rozkazu.

10. V súvislosti s doručovaním trestného rozkazu z 25. júla 2019 sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že už 29. júla 2019 ho osobne na okresnom súde prevzala obhajkyňa odsúdenej a okresnej prokuratúre bol doručený 31. júla 2019. Právnomu zástupcovi sťažovateľa bol trestný rozkaz doručovaný 31. júla 2019 a doručený 2. augusta 2019.

11. Sťažovateľ tvrdí, že ešte 1. augusta 2019 sa mal samosudca okresného súdu telefonicky dopytovať prokurátora okresnej prokuratúry, či mieni vo veci podať odpor, keďže obhajkyňa odsúdenej oznámila, že odpor proti trestnému rozkazu nepodá. Na základe tejto informácie sa následne prokurátor okresnej prokuratúry riadneho opravného prostriedku proti trestnému rozkazu vzdal. Všetko podstatné sa teda stalo v čase, keď sťažovateľ očakával nariadenie pojednávania, pritom vo veci už bol vydaný trestný rozkaz a tento nadobudol právoplatnosť.

12. Ďalšia námietka sťažovateľa spočíva v tom, že pokiaľ vo veci začal pôvodne konať senát, po jej pridelení [REDAKOVANÉ] tento konal už len ako samosudca. Pri výkone súdnictva majú prísediaci rovnaké práva a povinnosti ako sudcovia okrem oprávnenia predsedat' senátu, a teda aj vo vzťahu k prísediacemu možno konštatovať porušenie práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi. V súdnom spise nie je žiadna zmienka o tom, prečo skôr určení prísediaci zrazu už neboli vo veci činní, čím došlo k porušeniu práva sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi.

13. V trestnom spise boli tiež podľa slov sťažovateľa „*robené rôzne machinácie, keď z neho jednak niektoré dokumenty zmizli, pri niektorých nie je zrejmé ako sa do neho dostali a niektoré boli do spisu doplnené až dodatočne aj s ohľadom na zvláštne číslovanie listov súdneho spisu*“.

14. Niektoré v spise sa nachádzajúce podania podľa sťažovateľa neobsahovali podstatné náležitosti, prípadne nebolo zrejmé, ako sa do spisu „dostali“ a napriek tomu boli podkladom pre vydanie rozhodnutia vo veci. Navyše, k niektorým sa sťažovateľ ani nemohol vyjadriť.

15. Sťažovateľ poukázal aj na nepochopiteľné rozdiely v spôsobe doručovania trestného rozkazu z 25. júla 2019 a uznesenia z 2. augusta 2019 (raz elektronicky inokedy nie) okresným súdom. Skeptický bol aj k pravosti podpisu obhajkyne odsúdenej uvedeného na doručenke, ktorá mala preukazovať osobné prevzatie uznesenia z 2. augusta 2019.

16. Uzneseniu okresného súdu sťažovateľ vytýka nedostatočné vysporiadanie sa s ustanovením § 287 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého súd vždy uloží povinnosť nahradiť neuhradenú škodu, ak je jej výška súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného. Podmienka pre uloženie povinnosti nahradiť škodu bola podľa sťažovateľa splnená, pretože jej výška bola súčasťou popisu skutku a táto nebola uhradená.

17. Sťažovateľ uvádza, že v súdnom konaní došlo k viacerým „*pochybeniam a zvláštnym postupom*“, ktoré boli v jeho neprospech, zmarili mu možnosť chrániť svoje práva v trestnom konaní. Tieto skutočnosti vyvolávajú u neho dôvodné podozrenie, že samosudca, prokurátor, obvinená a osoby konajúce v jej prospech sa neoficiálne dohodli na postupe v trestnom konaní, ktorým bol sťažovateľ poškodený. Poukázal na nie obvyklú telefonickú komunikáciu zákonného sudcu okresného súdu s príslušným prokurátorom okresnej prokuratúry a neformálnu komunikáciu s obhajkyňou odsúdenej.

18. Podľa tvrdenia sťažovateľa zvláštnym spôsobom postupovali v danej veci už orgány činné v prípravnom konaní. Úkony, ktorými došlo k poškodeniu sťažovateľa, obvinená nespáchala sama, a mali aj svoje pokračovanie „*vo forme ukracujúcich úkonov z roku 2016*“. Napriek tomu bola vo veci stíhaná len odsúdená a len pre skutok z roku 2013. V roku 2015 sa sťažovateľ musel aj prostredníctvom podnetu na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky domáhať, aby bolo vo veci vedené trestné stíhanie, pretože orgány činné v trestnom konaní trestné stíhanie zastavili.

19. Sťažovateľ pre úplnosť vo vzťahu k ním menovanej osobe, ktorá sa mala podieľať na úkonoch poškodzujúcich sťažovateľa, uviedol, že táto osoba sa sama prezentovala svojím vplyvom na orgány činné v trestnom konaní a súdy.

20. V kontexte sťažovateľom popísaného „*zvláštneho, prekvapivého a nezákonného postupu*“ okresného súdu, ktorým došlo k zvýhodňovaniu odsúdenej, považoval za potrebné poukázať aj na neprímeraný trest uložený odsúdenej trestným rozkazom, a to predovšetkým čo sa týka výmery skúšobnej doby. Okresný súd uložil odsúdenej trest odňatia slobody na 3 roky a podmiennečne ho odložil, pričom skúšobnú dobu určil len v dĺžke 1 roka. Určenie skúšobnej doby, ktoré predstavuje len 1/3 z uloženého trestu, je podľa sťažovateľa výrazne neštandardné a preukazuje zvýhodňovanie odsúdenej. Skúšobná doba sa spravidla určuje dlhšia ako samotný trest, výnimočne v rovnakej dĺžke. Takáto prax vyplýva aj zo zverejnených rozhodnutí konajúceho zákonného sudcu okresného súdu, ktorých prehľad sťažovateľ ústavnému súdu predložil.

21. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastniť majetok sťažovateľ argumentuje, že odsúdená spôsobila neplatosť kúpnej zmluvy a kúpnu cenu sťažovateľovi nevrátila a, naopak, robila úkony, ktorými zmenšovala svoj majetok. V dôsledku nevrátenia kúpnej ceny sa sťažovateľ dostal do existenčných problémov, dostal sa do veľkých dlhov a sú proti nemu vedené exekúcie. Neúspešne vymáha v exekučnom konaní svoj nárok na vrátenie kúpnej ceny, keďže ako vyplýva zo správy exekútorky, odsúdená žiadny oficiálny majetok nevlastní. Motiváciou odsúdenej pri spáchanom trestnom čine bolo podľa sťažovateľa získanie finančných prostriedkov na jeho úkor a aj pri zohľadnení tejto motivácie a následkov trestného činu mal byť odsúdenej uložený náležitý trest.

22. Podľa sťažovateľa prostriedky civilného procesu mu neumožňujú dosiahnuť náhradu škody o čom mienil okresný súd informovať na hlavnom pojednávaní, ktorého nariadenie dôvodne očakával. Trest uložený trestným rozkazom je podľa jeho názoru v rozpore so zásadami trestov, nebráni odsúdenej v ďalšej trestnej činnosti, nevytvára podmienky na jej výchovu, aby viedla riadny život, a ani neodrádza iných od páchania trestných činov. Takýmto trestom sa neprihliada ani na následok trestného činu, keď odsúdená spôsobila škodu veľkého rozsahu. V rámci trestu pre odsúdenú by malo byť zohľadnené aj to, či spôsobenú škodu nahradí alebo nie. V prípade ak ju nenahradí, tak by mal byť trest sprísnený, a to aj dodatočne.

23. Sťažovateľ je preto presvedčený, že nesprávnym a nespravodlivým vedením súdneho konania a vydaním trestného rozkazu okresný súd spôsobil, že si nemohol náležite uplatňovať svoje práva. Je tiež toho názoru, že nebola splnená ani jedna z podmienok podľa § 49 ods. 1 Trestného zákona pre podmiennečné odloženie výkonu trestu odňatia slobody. Poznamenal, že ak už okresný súd odsúdenej podmiennečne odložil výkon trestu odňatia slobody, tak jej mal uložiť aj povinnosť nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu podľa § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona, aby nebolo možné konštatovať osvedčenie odsúdenej v prípade, keď aj naďalej tak ako doteraz nebude javiť žiadnu snahu o nahradenie škody. Práve uloženie takejto povinnosti by tak v rámci individuálnej, ako aj generálnej prevencie najviac páchatelom trestných činov ukázalo, že ak sa trestným činom obohatia na úkor poškodeného, tak budú musieť získané obohatenie vrátiť, a teda, že sa im páchanie trestnej činnosti neoplatí. Trestným rozkazom a uznesením okresný súd podľa sťažovateľa absolútne odsúdenú nemotivuje, aby škodu nahradila. Je tak zrejmé, že postupom okresného súdu bolo zasiahnuté aj do práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny aj do práva pokojne tento majetok užívať podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

24. Napokon sťažovateľ postup okresného súdu hodnotí ako taký, v ktorom došlo k zbytočným prietahom, keď *„v dôsledku doterajších pochybení všeobecných súdov musel... uplatňovať opravné prostriedky a podať aj túto ústavnú sťažnosť za účelom ochrany svojich práv. V dôsledku nesprávneho postupu porušovateľa došlo k zbytočným prietahom v konaní, čím bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. do práva na spravodlivé súdne konanie.“*

25. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Košice I. v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T/23/2018 trestným rozkazom zo dňa 25. 07. 2019 a uznesením zo dňa 02. 08. 2019 porušil práva sťažovateľa, Spoločnosť ľudí dobrej vôle, občianske združenie, najmä právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo nebyť odňatý svojmu zákonnému

sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Trestný rozkaz Okresného súdu Košice I č. k. 1 T/23/2018 z 25. 07. 2019 a uznesenie Okresného súdu Košice I č. k. 1 T/23/2018 z 02. 08. 2019 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Košice I. na ďalšie konanie.

Okresný súd Košice I. je povinný zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000,- EUR, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Košice I. je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 415,51 EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

26. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

27. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

28. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd

môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

31. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

32. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

33. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie sťažovateľom označených základných práv zaručených ústavou a listinou a práv zaručených dohovorom a dodatkovým protokolom, ku ktorému malo dôjsť tým, že v trestnej veci, v ktorej si sťažovateľ ako poškodený uplatnil nárok na náhradu trestným činom spôsobenej škody, bol samosudcom

vydaný trestný rozkaz, ktorý s prihliadnutím na judikatúru všeobecných súdov vydaný byť nemal a nemohol z dôvodu, že v tomto trestnom konaní už bolo začaté hlavné pojednávanie; ďalej tým, že rozhodnutie bolo vydané samosudcom napriek tomu, že v danej veci pred zmenou osoby zákonného sudcu konal vo veci senát; ako aj tým, že malo dôjsť k podozrivej neoprávnenej manipulácii so spisovým materiálom a neobvyklým spôsobom komunikácie sudcu konajúceho vo veci so stranami trestného konania; a napokon aj tým, že uvedené trestné konanie sa vyznačovalo zbytočnými priet'ahmi.

34. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a obdobne podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

35. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

36. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

37. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

38. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

39. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou

verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.A K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy

40. Ústavný súd považoval za potrebné sa v prvom rade vysporiadať so sťažovateľom namietanou otázkou zákonného sudcu konajúceho v označenom napadnutom trestnom konaní.

41. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka (strany) konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolání podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09).

42. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo za účelový (II. ÚS 893/2014).

43. Za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon tejto funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie

k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený v súlade s rozvrhom práce súdu (napr. I. ÚS 239/04, II. ÚS 417/06, III. ÚS 285/2010).

44. Podstatou ústavnej sťažnosti v tejto časti je námietka sťažovateľa, že trestná vec vedená okresným súdom pod sp. zn. 1 T 23/2018 bola po podaní obžaloby pridelená sudcovi [REDAKOVANÉ], ale konal o nej trojčlenný senát s ďalšími dvomi prísediacimi, avšak od zmeny osoby zákonného sudcu, po tom, ako bol pôvodný zákonný sudca preložený na súd vyššieho stupňa, konal sudca okresného súdu, ktorému bola následne vec prerozdelená, už ako samosudca, čím došlo k porušeniu čl. 48 ods. 1 ústavy.

45. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcej sa práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (napr. rozsudok ESLP vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. 5. 2000).

46. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

47. Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

48. Podľa § 3 ods. 10 zákona o súdoch súdy sú povinné používať pri výkone súdnictva, najmä pri pridelovaní a prerozdeľovaní vecí, vedení súdnych registrov a vyhotovovaní rozhodnutí a iných písomností programové a technické prostriedky schválené Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

49. Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

50. Podľa § 51 ods. 1 prvej vety zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridelujú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

51. Podľa § 51 ods. 2 zákona o súdoch podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.

52. Podľa II. časti čl. 3 ods. 5 Rozvrhu práce okresného súdu na rok 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade

- a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená,
- b) zmeny v obsadení súdu sudcami,
- c) výraznej nerovnomernosti zaťaženia sudcov a
- d) ak bol zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, z konania a rozhodovania vo veci vylúčený.

V prípade neprítomnosti zákonného sudcu po dobu dlhšiu ako 6 týždňov sa prerozdeľujú jemu pridelené veci náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov medzi sudcov vybavujúcich agendu príslušného registra. Prerozdelené veci sa opätovne pridelia neprítomnému sudcovi po jeho návrate, ak v nich nedošlo k meritórnemu rozhodnutiu. Sudcovia, ktorým sa prerozdelia veci dlhodobo neprítomného sudcu, stávajú sa jeho zastupujúcimi sudcami až do jeho návratu.

V prípade personálnej zmeny v osobe sudcu sa veci sudcu prerozdedia náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov sudcom, ktorí podľa rozvrhu práce vybavujú totožnú agendu. Pomer prerozdelenia týchto vecí medzi sudcov určí predseda súdu opatrením.

53. Z čl. 6 II. časti rozvrhu práce, v ktorom je na trestnoprávnom úseku okresného súdu upravené personálne obsadenie súdnych oddelení, ich označenie a pravidlá pridelovania vecí samosudcom, predsedom senátov a súdnym úradníkom, vyplýva, že tak [REDAKOVANÉ] bol a je sudcom na trestnom úseku na súdnom oddelení „7T“ s rozsahom pôsobnosti vymedzeným ako rozhodovanie vo veciach zapisovaných okrem iného aj do súdneho registra „T“.

54. Okresný súd v danom trestnom konaní odsúdenú stíhal, uznal za vinnú a odsúdil za zločin poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. b) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona.

55. Podľa § 239 ods. 1 písm. b) Trestného zákona kto, čo aj len čiastočne, zmarí uspokojenie svojho veriteľa tým, že zaťaží vec, ktorá je predmetom záväzku, alebo ju prenajme, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

56. Podľa § 239 ods. 5 písm. a) Trestného zákona odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu.

57. Podľa § 237 ods. 3 písm. b) Trestného poriadku o obžalobe alebo o návrhu na dohodu o vine a treste koná a vo veci rozhoduje samosudca o prečinoch a zločinoch, okrem obzvlášť závažných zločinov, za ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej dvanásť rokov, ak tento zákon neustanovuje inak.

58. Podľa § 349 ods. 1 Trestného poriadku samosudca vykonáva konanie o prečinoch a zločinoch, okrem obzvlášť závažných zločinov, za ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej dvanásť rokov.

59. Zo sťažovateľom k ústavnej sťažnosti pripojených príloh vyplýva, že [REDAKOVANÉ] bola predmetná trestná vec 8. apríla 2019 pridelená – prerozdelená náhodným výberom do súdnych oddelení na základe opatrenia predsedu súdu sp. zn. 1 SprR 12/2019 z 3. apríla 2019 z dôvodu preloženia sudcu [REDAKOVANÉ] na výkon funkcie sudcu na krajský súd od 1. apríla 2019.

60. Z uvedených skutočností, ako aj citovaných ustanovení zákona o súdoch a rozvrhu práce vyplýva, že zmena v osobe zákonného sudcu bola v tomto prípade vykonaná v súlade so zákonom a s rozvrhom práce, keďže preložením [REDAKOVANÉ] na všeobecný súd vyššieho stupňa došlo k potrebe vykonania zmeny v osobe zákonného sudcu v prejednávanej trestnej veci, pritom k zmene sudcu došlo na základe opatrenia predsedu okresného súdu a vec bola prerozdelená náhodným výberom [REDAKOVANÉ], ktorý bol a je sudcom vykonávajúci funkciu sudcu na príslušnom okresnom súde.

61. Z príslušných ustanovení Trestného poriadku vyplýva tiež ďalšia vo vzťahu k námietkam sťažovateľa podstatná okolnosť, a to, že išlo o trestnú vec, o ktorej v zmysle platnej a účinnej právnej úpravy má konať a rozhodnúť samosudca. Sťažovateľ síce zastáva iný názor, avšak neodôvodňuje ho opretím o konkrétne ustanovenie procesnoprávneho predpisu, ktoré by jeho názor podporilo, ale tým, že po podaní obžaloby vo veci konal senát, a tak mal po zmene v osobe zákonného sudcu naďalej byť vo veci činný senát. Spôsob prerozdelenia spisu [REDAKOVANÉ] ako taký sťažovateľ nenamietal. Neatakoval ani to, že vec patrila do právomoci samosudcu.

62. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok

vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namieta, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

63. K porušeniu práva na zákonného sudcu dôjde, ak bude určený buď v rozpore s rozvrhom práce alebo síce v súlade s ním, ale na základe takého jeho ustanovenia (pravidla), ktoré odporuje zákonu (II. ÚS 16/2011).

64. V danom prípade podľa názoru ústavného súdu nevznikla žiadna pochybnosť objektivite alebo transparentnosti postupu pri prerozdelení trestnej veci týkajúcej sa sťažovateľa novému zákonnému sudcovi. Nevzniklo ani žiadne podozrenie z ovplyvňovania náhodného pridelenia veci pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom. K zmene v osobe zákonného sudcu tak došlo v súlade so zákonom o súdoch a rozvrhom práce.

65. Preskúmaním námietky sťažovateľa ústavný súd nezistil, aby postup okresného súdu bol v tomto ohľade svojvoľný, účelový alebo v rozpore so zákonom a rozvrhom práce, v dôsledku čoho konštatuje zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ju odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.B K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru

66. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predovšetkým namieta, že okresný súd v danom trestnom konaní rozhodol v merite veci trestným rozkazom, ktorý však podľa jeho názoru vydaný byť nemal a nemohol, pretože išlo o vec, v ktorej už bolo začaté hlavné

pojednávania (§ 255 ods. 1 Trestného zákona) a v takom prípade už rozhodnutie v merite veci formou trestného rozkazu neprichádza do úvahy. Správnosť svojho názoru sťažovateľ oprel o konkrétny judikát najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tz 130/74 z 1. augusta 1974, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 4/1975, ktorého závery vyznievajú presne v ním prezentovanom zmysle, t. j. že „*vydanie trestného rozkazu neprichádza do úvahy po začatí hlavného pojednávania (§ 205 ods. 1 Trestného poriadku)*“, v súčasnosti § 255 ods. 1 Trestného poriadku.

67. O tom, že hlavné pojednávanie skutočne začalo, svedčí zápisnica o hlavnom pojednávaní zo 14. júna 2018, ktorej fotografiu vyhotovenú zo spisu sťažovateľ predložil ústavnému súdu ako prílohu ústavnej sťažnosti.

68. Podľa § 255 ods. 1 Trestného poriadku hlavné pojednávanie začína predseda senátu oznámením veci, ktorá bude prejednávaná. Potom zistí, či sa ustanovili osoby, ktoré boli na hlavné pojednávanie predvolané alebo o ňom upovedomené, a overí ich totožnosť. U osôb, u ktorých treba zachovať lehotu na prípravu, zistí, či táto lehota bola zachovaná.

69. Podľa § 353 ods. 1 Trestného poriadku samosudca môže bez prejednávania veci na hlavnom pojednávaní vydať trestný rozkaz, ak je skutkový stav spoľahlivo preukázaný vykonanými dôkazmi.

70. Ústavný súd žiadnym spôsobom nespochybňuje právny záver sťažovateľom označeného rozhodnutia najvyššieho súdu z 1. augusta 1974, o ktoré sa v konečnom dôsledku opierajú aj viaceré komentáre procesnoprávneho predpisu, ktorým sa riadi trestné konanie, avšak z hľadiska požadovanej ústavnoprávnej ochrany je ústavný súd povinný v konaní o ústavnej sťažnosti prihliadať všetky konkrétne okolnosti preskúmvanej veci.

71. Ústavný súd na tomto mieste považuje za potrebné pripomenúť, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124

ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či sú alebo nie sú v súlade s ústavnoprocenými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav. Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

72. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý, a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu ústavnej sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

73. Pri rešpektovaní názoru, že okresný súd, resp. vo veci konajúci samosudca nemohol vydať trestný rozkaz vzhľadom na skutočnosť reálneho začatia hlavného pojednávania (odhliadnuc pritom od istej relatívnosti precedenčnej záväznosti rozhodnutia najvyššieho súdu z 1. augusta 1974 hoc aj uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ako aj od toho, že síce z formálneho hľadiska došlo k začatiu hlavného pojednávania, avšak k prejednaniu veci na ňom nedošlo, keďže sa ho žiadna zo strán konania okrem prokurátora okresnej prokuratúry nezúčastnila a toto bolo ihneď odročené), sa argumentácia sťažovateľa *prima facie* javí ako relevantná, evokujúca zásah do základných práv sťažovateľa. Ústavný súd však zisťoval, či iný postup okresného súdu, a to taký, ktorý sťažovateľ očakával ako legitímny a podľa neho jediný legálny, by bol spôsobilý priniesť iné, pre sťažovateľa priaznivejšie, a teda vo vzťahu k jeho základným právam ústavne konformnejšie, rozhodnutie.

74. Ústavný súd ustálil, že okresný súd po tom, ako došlo k zmene osoby zákonného sudcu, vydal 25. júla 2019 trestný rozkaz pod sp. zn. 1 T 23/2018, ktorým odsúdenú uznal vinnú zo spáchania stíhaného trestného činu – zločinu, uložil jej trest a povinnosť nahradiť sťažovateľovi trestným činom spôsobenú škodu.

75. Proti výroku trestného rozkazu o uložení povinnosti nahradiť škodu podala odsúdená odpor, ktorý mal za následok vzhľadom na ustanovenie § 355 ods. 2 Trestného poriadku (podľa ktorého proti výroku o náhrade škody, ktorým bola priznaná náhrada škody, môže poškodený podať odpor; ak poškodený podal odpor, trestný rozkaz sa ruší vo výroku o náhrade škody. Samosudca odkáže uznesením poškodeného na civilný proces, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom. Rovnako sa postupuje aj vtedy, ak odpor proti výroku o náhrade škody podá iná oprávnená osoba.), že okresný súd, resp. samosudca uznesením z 2. augusta 2019 zrušil trestný rozkaz vo výroku o náhrade škody a poškodeného sťažovateľa odkázal na civilný proces, teda presne v súlade so znením označeného zákonného ustanovenia.

76. Len pre úplnosť ústavný súd nad rámec poznamenáva, že proti napadnutému trestnému rozkazu sťažovateľ riadny opravný prostriedok vo vzťahu k výroku o náhrade škody, proti ktorému bol na to oprávnený, nepodal, a to napriek tomu, že postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, sťažovateľ považoval za nezákonný. Ústavný súd však vzhľadom na znenie ustanovenia § 355 ods. 2 Trestného poriadku a z neho plynúci zjavný totožný výsledok by prípadný odpor sťažovateľa nemohol považovať za účinný právny prostriedok, ktorým by bolo možné prípadný nesprávny postup okresného súdu revidovať, preto ani neuvažoval nad možnosťou odmietnutia tejto časti ústavnej sťažnosti z tohto dôvodu [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

77. Vrátiac sa k verdiktom uvedeným v trestnom rozkaze, sa ďalšia sťažovateľom uvedená argumentácia spočívajúca v poukaze na ustanovenia týkajúce sa rozsudku, keď podľa § 287 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku súd uloží obžalovanému vždy povinnosť nahradiť neuhradenú škodu alebo jej neuhradenú časť, ak jej výška je súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, ak škoda nebola dosiaľ uhradená, javí ako neopodstatnená, pretože trestný rozkaz toto splňal.

78. Možno vyvodit', že sťažovateľ práve z dôvodu, že podanie odporu proti trestnému rozkazu má za následok „automatické“ zrušenie výroku o náhrade škody a odkázanie poškodeného na civilné konanie, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom, namietal (hoc aj z iných dôvodov) nesprávnosť postupu okresného súdu.

79. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľa možno jednoznačne dedukovať jeho snahu o dosiahnutie „príkazu“ nahradiť škodu spôsobenej mu trestným činom v rámci trestného konania, ktoré považuje za účinnejší spôsob vymoženia náhrady škody vzhľadom na existenciu „hrozieb“ plynúcich zo zákona (opísaných v ústavnej sťažnosti), ktoré sú spôsobilejšími „prinútiť“ odsúdeného nahradiť poškodenému spôsobenú škodu.

80. Ústavný súd preto v ďalšom zisťoval, či by sťažovateľom očakávaný postup okresného súdu spočívajúci vo vykonaní dokazovania na hlavnom pojednávaní a následnom vyhlásení rozsudku, odvolanie proti ktorému, čo sa týka výroku o náhrade škody, nemusí

(aj keď môže) so sebou priniesť také isté účinky ako odpor proti trestnému rozkazu v tom istom výroku, mohol (aj keď určite nie musel) priniesť ním predvídaný výsledok, t. j. regulárne prikázanie nahradiť mu škodu odsúdenou v trestnom konaní.

81. Podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

82. Podľa § 46 ods. 4 Trestného poriadku ak sa o nároku na náhradu škody rozhodlo v občianskoprávnom konaní alebo inom príslušnom konaní, nemožno ho uplatniť v trestnom konaní.

83. Za veľmi podstatnú okolnosť ústavný súd v danej veci považoval sťažovateľom uvedenú skutočnosť, že o nároku na náhradu škody, ktorú si sťažovateľ uplatnil aj v trestnom konaní, bolo rozhodnuté v už civilnom konaní rozsudkom Okresného súdu Košice II pod č. k. 25 C 156/2014-424 z 13. septembra 2016 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Co 536/2016 z 21. februára 2018, ktorým bolo v podstate sťažovateľovi vyhovievané a na základe ktorého bola proti odsúdenej vedená exekúcia.

84. Z prílohy predloženej ústavnému súdu sťažovateľom vyplýva, že v uvedenom civilnom konaní a napadnutom trestnom konaní išlo o tie isté strany konania a ten istý konkrétny nárok v jeho rovnakej sume.

85. Ústavný súd vzhľadom na absenciu jednak potreby a jednak adekvátnych informácií v ústavnej sťažnosti nezisťoval, či zo strany sťažovateľa došlo k riadnemu uplatneniu náhrady škody v trestnom konaní spôsobom predpokladaným zákonom, ale čo je podstatné, skúmal, či skoršie rozhodnutie o uplatnenom nároku v civilnom konaní netvorilo prekážku pre rozhodnutie o ňom aj v trestnom konaní.

86. Podľa názoru sťažovateľa znenie už uvedeného § 287 ods. 1 Trestného poriadku jasne normuje, že všeobecný súd vždy uloží povinnosť obžalovanému nahradiť neuhradenú škodu alebo jej neuhradenú časť, ak jej výška je súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, preto v danej trestnej veci, ak by okresný súd vykonal dokazovanie a spravoval sa označeným ustanovením Trestného poriadku, musel by vo vyhlásenom rozsudku uložiť odsúdenej povinnosť nahradiť mu škodu.

87. Ústavný súd však takéto nazeranie na ustanovenia Trestného poriadku akceptovať nemohol.

88. V rámci trestného konania sa o nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej trestným činom rozhoduje v tzv. adhéznom konaní, ktoré sa považuje za súčasť trestného konania a splýva s ním, najmä pokiaľ ide o dokazovanie, nie je však jeho samostatnou – nejakým spôsobom oddelenou časťou, ale konanie a rozhodovanie v ňom prebieha kontinuálne ako súčasť súdneho trestného konania, resp. konania a rozhodovania o vine, resp. nevine obžalovaného. Osobitosťou adhézneho konania je, že o návrhu poškodeného sa rozhoduje s použitím hmotného práva iného právneho odvetvia ako trestného práva (prevažne občianskeho – civilného práva), ale vždy s aplikáciou ustanovení Trestného poriadku (nemožno použiť napr. ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku).

89. Z uvedeného je evidentné, že napriek zneniu ustanovenia § 287 ods. 1 Trestného poriadku musí všeobecný súd v adhéznom konaní v rámci trestného konania prihliadať aj na skutočnosť, či svojím rozhodnutím o náhrade škody neporuší zásadu *ne bis in idem* (nie dvakrát o tej istej veci), a teda rozhodne vo veci, rozhodnutiu o ktorej bráni prekážka veci rozsúdenej (*rei iudicatae*).

90. Prekážka veci rozsúdenej (*rei iudicatae*) alebo tiež zásada *ne bis in idem* je z ústavnoprávneho hľadiska súčasťou princípu právnej istoty patriacej do konceptu právneho štátu, ktorý je zakotvený v čl. 1 ods. 1 ústavy. Uvedená prekážka znamená, že existencia právoplatného rozhodnutia v spornej veci bráni novému konaniu a novému

rozhodnutiu v tej istej veci. Platí to však iba v prípade, ak účastníkmi konania (sporovými stranami) sú tie isté subjekty, pričom aj predmet konania je totožný (II. ÚS 798/2016).

91. V danej veci bolo o sťažovateľom uplatnenom nároku rozhodnuté v civilnom konaní, pritom nevznikla žiadna pochybnosť, že tak v civilnom, ako aj trestnom konaní a v ňom prebiehajúcom adhéznom konaní išlo o tie isté strany konania a ten istý predmet. Z uvedeného nesporne vyplýva, že ak by aj okresný súd v namietanom trestnom konaní zvolil postup, ktorý podľa sťažovateľa zvoliť mal, jeho výsledkom by nemohlo byť ním očakávané rozhodnutie, ale práve naopak, bolo by ním rozhodnutie s tými istými účinkami, aké nastali vydaním trestného rozkazu a následným podaním odporu proti nemu odsúdenou. Na tomto závere by nič nemohlo zmeniť ani sťažovateľom avizované uplatňovanie si práv poškodeného na hlavnom pojednávaní.

92. Za týchto okolností ústavný súd konštatuje, že ak by aj napadnutý postup okresného súdu hodnotil ako taký, ktorý vykazoval znaky určitého procesného pochybenia, jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku však vzhľadom na výsledok konania nemala podstatný dosah.

93. Ústavnému súdu preto neostávalo iné iba ústavnú sťažnosť v tejto časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 23/2018 a jeho trestným rozkazom z 25. júla 2019 a uznesením z 2. augusta 2019 odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

94. Pokiaľ ide o nespokojnosť sťažovateľa s uloženým trestom odsúdenej, resp. s jeho neproporcionalitou medzi dĺžkou trvania uloženého trestu odňatia slobody a trvaním skúšobnej doby, ústavný súd k tomu poznamenáva, že zo žiadneho ustanovenia ústavy alebo dohovoru ani Trestného poriadku nevyplýva právo jednotlivca, teda ani poškodeného na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej

odsúdenie v trestnom konaní [obdobne I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09; porov. Dziedzic v. Poľsko, č. 50428/99, rozhodnutie ESLP z 25. 11. 2003, bod 6; Helmers v. Švédsko, č. 11826/85, rozsudok ESLP z 29. 10. 1991, bod 29; Kusmierek v. Poľsko, č. 10675/02, rozsudok ESLP z 21. 9. 2004, bod 48], a teda tobôž nie právo na uloženie trestu podľa svojich predstáv o jeho spravodlivosti.

95. V súvislosti s uložením trestu vo všeobecnosti nastupuje právomoc ústavného súdu predovšetkým v prípade nerešpektovania ustanovení čl. 49 ústavy alebo čl. 50 ods. 6 ústavy, príp. čl. 7 dohovoru. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani jej príloh nevyplýva, že by odsúdenej uložený trest nespĺňal parametre uvedených článkov ústavy a dohovoru.

96. Prípadné skúmanie spravodlivosti trestu uloženého odsúdenej okresným súdom v rámci zákonom stanovenej sadzby na základe pravidiel určených zákonom, v tom zmysle, ako to od ústavného súdu požaduje sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, predstavuje neprípustný zásah do kompetencie zverenej výlučne všeobecnému súdu v trestnoprávnej veci, ako to vyplýva z ustanovenia čl. 142 ods. 1 ústavy.

97. Rovnaký záver platí aj vo vzťahu k sťažovateľom namietanému neuloženiu povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona odsúdenej v trestnom rozkaze.

98. O vylúčení akéhokoľvek vplyvu poškodeného v trestnom konaní na uloženie určitého trestu odsúdenému (čo sa týka druhu a jeho výšky) jasne svedčí aj relevantná právna úprava, ktorá proti odsudzujúcemu rozsudku (alebo trestnému rozkazu) v časti výroku o vine a treste neumožňuje poškodenému podať ani riadny opravný prostriedok – odvolanie.

99. V súvislosti s namietaným neoprávneným manipulovaním so spisovým materiálom a neobvyklou komunikáciou samosudcu okresného súdu s prokurátorom okresnej prokuratúry, ako aj neobvyklým postupom pri doručovaní písomnosti obhajkyňi odsúdenej ústavný súd poznamenáva, že v takýchto veciach nie je ani „vyšetrovacím“

ani „vyhl'adavacím“ orgánom, ktorý by disponoval nevyhnutnými procesnými prostriedkami a priestorom adekvátnymi potrebe objektívneho ustálenia pravdivosti s'ťažovateľom tvrdených skutočností. K tomu sú povolané iné orgány verejnej moci, ktoré sú na základe príslušných právnych predpisov „vybavené“ zodpovedajúcimi obligátnymi kompetenciami.

100. Vzhľadom na uvedené je ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa aj v tejto časti zjavne neopodstatnená, čo viedlo ústavný súd k jej odmietnutiu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.C K namietanému porušeniu základného práva s'ťažovateľa vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 11 ods. 1 listiny a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu

101. Z obsahu ústavnej s'ťažnosti vyplýva jednoznačné odvodenie namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok, ako aj práva na ochranu majetku od porušenia základného práva s'ťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, z použitej formulácie uvedenej v ústavnej s'ťažnosti vyplýva, že k zásahu do základného práva vlastníť majetok došlo tým, že okresný súd neposkytol s'ťažovateľovi ústavne konformnú súdnu ochranu, resp. nepostupoval spravodlivo. Ústavný súd však porušenie základného práva na súdnu ochranu ani porušenie práva na spravodlivé súdne konanie nekonštatoval, preto nemohlo vzhľadom na uvedenú podmienenosť dôjsť zo strany okresného súdu ani k zásahu do základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 ústavy alebo do práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Aj túto časť ústavnej s'ťažnosti preto ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.D K namietanému porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy

102. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahom ústavný súd poznamenáva, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedeného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu tohto práva nečinnosťou tohto orgánu verejnej moci v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

103. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde] bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

104. Ústavný súd považoval za nesporné, že napadnuté konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 1 T 23/2018 jednoznačne právoplatne skončilo v čase pred podaním ústavnej sťažnosti, a teda v čase, keď už okresný súd nedisponoval právomocou vo veci konať a všetky do úvahy prichádzajúce úkony smerujúce k vydaniu rozhodnutia vo veci samej už vykonal, čím pominula právna neistota sťažovateľa vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu.

105. Možnosť domáhať sa ochrany označeného základného práva podaním ústavnej sťažnosti vo vzťahu k postupu okresného súdu bola pre sťažovateľa časovo ohraničená obdobím, počas ktorého prebiehalo vo veci trestné (prvostupňové) konanie. V čase rozhodovania a rozhodnutia ústavného súdu sa vec nachádza v stave jej právoplatného skončenia, keď porušenie označeného základného práva na súde, ktorý sťažovateľ označil

za porušovateľa jeho práv, už netrvalo a konanie o jeho ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

106. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

107. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutého trestného rozkazu a uznesenia okresného súdu, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a trov konania), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu